-क्र.नं. १८८

स्तोत्र

संस्कृत

भारतसावित्री

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

४१८/स्तो.
१२६

(1)

[illegible]

१०

॥ अथ भारतसावित्री स्तोत्र प्रारंभः ॥

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

भा·सा·स्तो· श्रीगणेशाय नमः ॥ द्वैपायनेनौष्ठपुटनि
१॥ स्सृतमप्रमेयं पुण्यं पवित्रमथ पापहरं
शिवं च ॥ यो भारतं समधिगच्छति वा
च्यमानं किं तस्य पुष्करजलैरभिषेच
नेन ॥ १ ॥ मुनिं स्निग्धांशुधाभासं वे
दव्यासमकल्मषं ॥ वेदव्यासं सरस्व
त्यावासं व्यासं नमाम्यहं ॥ २ ॥ सूत
उवाच ॥ द्वारावत्यां स्थिते कृष्णे चिं
तयामास वै पुरा ॥ ३ ॥ श्रीकृष्णे मार
थवेगेन गत्वा वै हस्तिनापुरं ॥ विदुर ॥ शिव ॥१॥

× पांडवानां हितार्थाय शीघ्रं कृष्णेन गम्यतां ॥ × २

(2A)

स्यग्गृहंगत्वारथंचोदयदारुक ॥ ७ ॥ वि
दुरोदृष्टवान्कृष्णंस्वागतंवोमहाप्रभो ॥
विदुरउवाच ॥ तवदर्शनमात्रेणकृतकृ
त्योस्मिसर्वदा ॥ ५ ॥ अद्यमेसफलंजन्म
सप्रोवाचमहायशाः ॥ अद्यमेपितरस्तृ
प्तागोविंदेगृहमागते ॥ ६ ॥ अद्याष्टमी
चु चनवमीचतुर्दशी[illegible]द्यायनंचविषुवं
च चदिनत्रयं ॥ अद्यैवार्विंडपित[illegible]मखस्य पक्ष
कालोदामोदरेणसहसायगृहमागतेन
॥ ७ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ साधुसाधुम
हाप्राज्ञसर्वशास्त्रविशारद ॥ त्वमस्त
वरंब्रूहिददामिकुरुनंदन ॥ ८ ॥ विदु

Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(3)

भ० सा० स्तो रउवाच ॥ आसनं बंधुसंकीर्णं विप्रसं
॥२॥ कीर्णमंदिरं ॥ शयनं सुतसंकीर्णं देहि
मे मधुसूदन ॥९॥ दुर्योधनस्यागमनं श्रु
त्वा राजराजः सुयोधनः ॥ विदुरस्यागृ
हं गत्वा इदं वचनमब्रवीत् ॥१०॥ दुर्यो
धनउवाच ॥ भीष्मद्रोणौ परित्यज्य मां
चैव मधुसूदन ॥ किमर्थं पुंडरीकाक्ष भु
तं त्वां वृषलभोजनं ॥११॥ श्रीभगवानुवा
च ॥ न शूद्रा भगव[illegible]क्ता विप्रा भाग द्
वताः स्मृताः ॥ सर्ववर्णेषु ते शूद्रा ये ह्य
भक्ता जनार्दने ॥१२॥ शुद्धं भागवत शिव
स्यान्नं शुद्धं भागीरथीजलं ॥ विष्णुपादो ॥२॥

the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(3A)

दकंभुक्त्वा शुद्धमेकादशीव्रतं ॥ १३ ॥ चांडालमपि
भक्तानां नावमन्येति बुद्धिमान् ॥ अवमन्यनृ
ग्रजुसेवनरकंघोरमेवचा ॥ १४ ॥ कस्यदोषैः
कुलेनास्ति व्याधीनाकेनपीडिताः ॥ व्यसनं
केनन प्राप्तंकस्यसौख्यंनिरंतरं ॥ १५ ॥ भो
जनंपृच्छसि राजन्न आदरं किंन्नपृच्छसि ॥
भोजनंगतजीर्णंतु आदरं वजरामरः ॥ १६ ॥ द्वि
षदन्नंनभोक्तव्यं द्विषंतंनैवभोजयेत् ॥ पांडु
वान्द्विषसे राजन्मम प्राणाहि पांडवाः ॥ १७ ॥
नि [redacted] श्रीतिभोज्यानीचान्नानि बैपद्गोज्यानिवापु आ
नः ॥ नचसंप्रीयसे राजन्नचापत्स्कगताव
यं ॥ १८ ॥ आदरादुपनीतानिशाकन्यपिसुयो
धन ॥ प्रीणंतिममगात्राणि नाम्रतंमानवर्जितं

(५)

ना·सा·स्तो·

॥ ३ ॥

॥१९॥ मम वाक्यं कुरुश्रे॰ भ्रांतिभिश्च सुयोध
न ॥ राज्यं तेषां समं दत्वा यूयं पंचोत्तरं भ्रातं ॥
॥२०॥ वने द्वादश वर्षाणि अज्ञातं चत्रयोदशं ॥
पंचग्रामार्थिनो राजन्पांडवानां युधिष्ठिरः
॥२१॥ इंद्रप्रस्थं यमप्रस्थं जयंतं वारुणावतं ॥
देहि मे चतुरो ग्रामान्पंचमं हस्तिनापुरं ॥२२॥
दुर्योधन उवाच ॥ इंद्रप्रस्थं गुरोर्दत्तं यमप्रस्थं कृ
पस्य च ॥ वारुणावतं तु भीष्मस्य जयंतं सूर्य
नंदने ॥२३॥ इमं विवस्वतं ग्रामानृश्च छुमेदे
वकीसुत ॥ सूच्यग्रेण सुतीक्ष्णेन यावद्भिद्ये
तिमेदिनी ॥२४॥ तामहं नाभिदास्यामि विना
युद्धेन केशव ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ यदायदा
पश्यसि वानरध्वजं धनुर्द्धरं पांडवमर्जुनं रणे ॥ ॥ शिव
गदाप्रहस्तं भ्रमितं वृकोदरं तदा तदा स्यासि ॥ ३ ॥

joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(6A)

सर्वमेदिनी ॥ २५ ॥ यदा यदा द्रोण विकर्ण
कर्णाः संक्षिप्तभूमौ खलु भीष्मशाल्वौ ॥
धा: तथैव योद्धा पतिता रणांगणे तदा तदा
स्यासि सर्वमेदिनी ॥ २६ ॥ एकाकी पादचा
रीच यदि नामयासि कौरव ॥ धर्मशास्त्रप्र
वक्तारो मन्वाद्या पायिनः ॥ २७ ॥ हा वि
[redacted] भो पुरुषोत्तम रेवीं दुर्योधन दशाननौ ॥
गोग्रहं वनभंगं च दृष्ट्वायुद्ध पुनः पुनः ॥ २८
[illegible]
[illegible] नरेषु तु षष्ठं
तुरगे च षष्ठो उशतं गजे शतं पंचशतं रथैर्वा ॥ द तु
धूर्जार्जुनो मुंचति विषैर्बाणे स्वातीगतं शक्र

"Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

(5)

ता· सा· लो·

॥ ४ ॥

वातिदृष्टिं ॥ २९ ॥ भीष्म उवाच ॥ अहमेकं
त्रिभिर्द्रोणः पंचभिः सूर्यनंदनः ॥ निमिषं द्रोण
पुत्रेण निमेषार्द्धं धनंजयः ॥ ३० ॥ किं कर्णो
स्तु सहस्रैर्वा दुर्योधनशतैरपि ॥ शारदिन
तु मेघेन वृथा कर्णेन गर्जितं ॥ ३१ ॥ दुर्योधन
उवाच ॥ हिरण्यवर्णपरिपूर्णगात्रं मेयोन्न
तं मत्तगजेंद्रलीलं ॥ आदित्यपुत्रं बहु भीशत्रु त्य
नाशनं प्रभातकर्णरथमारूढं तं ॥ ३२ ॥
धृतराष्ट्र उवाच ॥ ब्रूहि संजय कृतयुद्धं ते
षां महात्मनां ॥ पांडवानां कुरूणां च संप्रव
ते महाक्षये ॥ ३३ ॥ के तत्र प्रमुखा योधाः के ॥ शिव
च तत्र महारथाः ॥ महाबलास्तु के तत्र क ॥ ४ ॥
थं ते विनिपातिताः ॥ ३४ ॥ भीष्मद्रोणौ कथं

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(5A)

भग्नौ कर्णशल्यौ कथं हतौ ॥ पुत्रास्ते
मे हताः केन राजराजः सुयोधनः ॥ ३५ ॥ सं
जय उवाच ॥ मेदिनीभारनिर्भारं पार्थसार
थिमच्युतं ॥ प्रणम्य मिहमीकेशं दुर्लभं चक्र
पाणिनं ॥ ३६ ॥ दुर्लभो विप्रसंगोस्ति गंगास्ना
नं च दुर्लभं ॥ दुर्लभा विष्णुभक्तिश्च दुर्लभा भा
रती कथा ॥ ३७ ॥ भारतस्य समुद्रस्य मेरोर्ना
रायणस्य च ॥ अप्रमेयानि चत्वारि पुण्यं तो
यं गुहा गुणाः ॥ ३८ ॥ भाति सर्वेषु वेदेषु रतिः
सर्वत्र जंतुषु ॥ तारणं सर्वपापानां तस्माद्भारत
मुच्यते ॥ ३९ ॥ भारतस्य पदे केन गंगाया द
र्शनेन च ॥ विष्णोश्च स्मृतिमात्रेण सर्वपापात्प्र
मुच्यते ॥ ४० ॥ अर्जुनः सरूपुत्रेण द्रोणः सहसु

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(6)

गी·सा·स्तो·

॥५॥ तेनच॥भीष्मोभूरिश्रवाश्चैव षडेतेतिरथाःस्मृ
ताः॥४१॥अर्जुनःसात्यकिश्चैव धृष्टद्युम्नोघ
टोत्कचः॥शिखंडी चाभिमन्युश्च वायुपुत्र
स्तथैवच॥४२॥नकुलःसहदेवश्च धर्मराजो
युधिष्ठिरः॥विराटश्चोत्तरश्चैव द्रुपदश्च म
हारथः॥४३॥पांडवानां बले योधाः सर्वे वि
ष्णुपराक्रमः॥कौरवाणां बले योद्धा ततः सं
कर्षणप्रभाः॥४४॥शकुनिः सौबलो भी
ष्मः कृतवर्मा जयद्रथः॥भूरिश्रवाश्च बाल्ही
को भगदत्तस्तथैवच॥४५॥उलूकः सोमदत्त
श्च शशबिंदुः [illegible] ॥शिव
[illegible] श्च पार्थिवः॥द्रो ॥५॥
णो द्रोणिः कृपः शल्यो वृषसेनो हलायुधः॥४६

Joint property of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(6A)

विकर्तनोवकर्णश्चकलिंगश्चतथैवच॥दुशा
सनश्चकर्णश्चराजादुर्योधनस्तथा॥४७॥
एतद्वाविंशतिः प्रोक्ताभारतेषुमहारथाः॥आ
दिपर्वसभापर्वपर्वचारण्यकंतथा॥४८॥
विराटपर्वविज्ञेयंचतुर्थंतदनंतरं॥उद्योगपं
चमंपर्वभीष्मपर्वततःपरं॥४९॥सप्तमंद्रोणप
र्वाथकर्णपर्वाष्टमंतथा॥नवमंशल्यपर्वाथ
गदापर्वनततःपरं॥५०॥सौप्तिकंचतथापर्वय
दुवंशस्तथैवच॥गर्भपातनकंचैवस्त्रीपर्व
तदनंतरं॥५१॥हरिवंशतथापर्वशांतिपर्व
चषोडश॥अश्वमेधादिकंपर्वस्वर्गारोहणकं
तथा॥५२॥अष्टादशचपर्वाणांसंख्याद्वैपाय
नेरिता॥हेमंतेप्रथमेमास्सेशुक्लपक्षेत्रयोदशी
॥प्रवृत्तंभारतंयुद्धंनक्षत्रंयमदैवतं॥५३॥

"Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai"

(७)

भा·सा·स्तो· फाल्गुनेनहतोभीष्मोकृष्णपक्षेचसप्तमी॥अ
॥ ६ ॥ ष्टम्यांचैवसौभद्रोनवम्यांचजयद्रथः॥५४॥
दशम्यांभगदत्तश्चमहायुद्धेनिपातितः॥एका
दश्यामर्द्धरात्रौहतोवीरोघटोत्कचः॥५५॥ततः
प्रभातसमयेविराटद्रुपदौहतौ॥द्वादश्यांचैव
मध्यान्हेद्रोणाचार्योहतोरणे॥५६॥त्रयोदश्यां
चापराह्णेवृषसेनोनिपातितः॥तस्मिन्नेवमहायु
द्धेवर्तमानेचतुर्दशी॥५७॥हतोवैवस्वतःकर्णो
आदित्यस्यचनंदनः॥निःशकुनर्येहतयोध
वीर्यंप्रशांतदर्पंचतदादुःसैन्यं॥५८॥मुखंक
मलपत्राक्षंयथाश्रवणवर्जितं॥तथातत्कौरवं ॥ श्रीवृ ॥
सैन्यंकर्णहीनंनशोभितं॥५९॥शकुन्युलूको
रासेनसहसैन्योनिपातितौ॥अमावास्यांहतः ॥ ६ ॥
शल्योमद्रराजोमहाबलः॥६०॥धृतराष्ट्रउवाच॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(7A)

न

म कथंदुर्योधनोराजाभीमसेनैःपातितः॥गदयाताउ
यामासभीमसेनोत्यमर्षयः॥६१॥संजयउवाच॥अ
न्यथाभारतंयुद्धंकृष्णेनाकृतमन्यथा॥नाभवत्ता
दृशंयुद्धंकर्मणाकृतमन्यथा॥६२॥धृष्टद्युम्नो
शिखंडीचद्रौपद्याःपंचपांचालजाः॥एवमष्टादशादि
नेअक्षौहिण्योरणेहताः॥६३॥नवनागसहस्रा
णिनागेनागेशतंरथाः॥रथेरथेशताश्वाश्वेअश्वे
श्वेषुशतंनराः॥६४॥अष्टौरथसहस्राणिनवदं
।तिशतानिच॥राजपुत्रसहस्राणिहत्वाभीष्मो
निवर्तते॥६५॥दिनानिदशभीष्मेणभरद्वाजे
नपंचच॥दिनद्वयंचकर्णेनशैल्येनार्धदिनंतथा
॥६६॥दिनार्धंतुगदायुद्धंएतद्भारतमुच्यते॥ना
भवत्तादृशंयुद्धंक्षत्रियाणांमनस्विनां॥६७॥पा
र्थानांराजसूयत्सर्गेराजपुत्रायशस्विनः॥रणयज्ञे

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(8)

छि

भा·रा·स्तो नयसेनदीक्षितो यं युधिष्ठिरः ॥ ६८ ॥ वेदिं कृत्वा
॥ ८ ॥ कुरुक्षेत्रं यूपं कृत्वा जनार्दन ॥ पांचालीमरणी
कृत्वा वह्निं कृत्वा वृकोदरं ॥ ६९ ॥ दुर्योधनं पशुं
कृत्वा कर्णं कृत्वा महाहविः ॥ होतारमर्जुनं कृ
त्वा यजमानो युधिष्ठिरः ॥ ७० ॥ गांडीवेन शु
वेणैव क्रियमाणेषु सामसु ॥ आयातिके मिदं द्र
व्यं अहमेको विनार्जितः ॥ ७१ ॥ यज्ञेनानेन सं
र्वेण सुप्रीतस्तु जनार्दनः ॥ इमां भारत सावि
त्रीं प्रातरुत्थाय यः पठेत् ॥ ७२ ॥ ऐश्वर्यं वि
श्रियं पुलं गेहे आरोग्यं पुष्टिवर्धनं ॥ नरनारिस्त्रणां ॥ श्रिवू ॥
चैव भवेत् दुःस्वप्ननाशनं ॥ ७३ ॥ नक्षत्रग
रूपी उ भवे राक्षसाग्निसमुद्भवं ॥ ते सर्वे प्रश
मं यांति व्यासस्य वचनं तथा ॥ ७४ ॥ आहे

(8A)

भा·सा·स्तो· रात्रकृतं पापं श्रवणेन विनश्यति ॥ संवत्स
॥८॥ रकृतं पापं पठनेन विनश्यति ॥ ७५ ॥ त
त्फलं गोसहस्रेषु सुवर्णालंकृतेषु च ॥ वि
धिवद्दत्तपात्रेषु व्यासस्य वचनं तथा ७६
॥ इति श्रीमहाभारते अरण्यपर्वणि व्यास
प्रोक्त भारत सावित्री स्तोत्रं संपूर्णं ॥ पति
श्वरता ज्येष्ठे पतिदेवरतानुजे ॥ इतरेषु च पांचा
ल्यै त्रितयं त्रितयं त्रिषु ॥ श्रीसांबसदाशिवार्पण
स्तु ॥ शके १७१८ अनळनाम संवत्सरे भाद्रपदे
मासि सप्तम्यां भृगुवासरे तद्दिनी समाप्तोयम्
आढल्येइत्युपनाक शिवरामभट्टस्य सुत ॥ शिव ॥
विश्वनाथे मसिगिपम् ॥ श्रीशिवार्पणमस्तु ॥८॥

(9)

भार॰ सा॰ ८

॥इतिभारतसावित्रीस्तोत्रसमाप्तम्॥

॥शुभम्॥

८

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे

राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)

दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८

Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com